

Emlékeztető az Érintésvédelmi Munkabizottság 2003. 02. 03-i üléséről

1. Hatályba lépett az MSZ 2364 és megjelent a magyarázatos kiadása is.

Megjelent (és a Szabványboltban kapható) a korábbi MSZ 172-1 szabvány és az MSZ 1600 szabványsorozat előírásait leváltó, az IEC 60364 szabványsorozat és az európai CENELEC 384 harmonizált dokumentumsorozat szabályait átvevő MSZ 2364 szabványsorozat magyarázatos kiadása. Ezzel egyidőben február 1-jei hatállyal visszavonásra került az MSZ 172-1:1986 és ennek 1989. évi módosítása (Érintésvédelmi szabályzat. Kisfeszültségű erősáramú villamos berendezések), valamint az MSZ 1600 szabványsorozat (Létesítési biztonsági szabályzat 1000 V-nál nem nagyobb feszültségű erősáramú villamos berendezések számára) legtöbb szabványa. (E sorozatból hatályban maradt a lényegében a fürdőszobákra vonatkozó MSZ 1600-3:1986, a villamos kezelőterekre és laboratóriumokra vonatkozó MSZ 1600-11:1982, a színházakra és hasonló kulturális létesítményekre vonatkozó MSZ 1600-13:1982, a közterületekre vonatkozó MSZ 1600-14:1983, valamint az akkumulátorhelyiségekre vonatkozó MSZ 1600-16:1992 szabvány).

2. Még nem jelent meg a VBSZ!

Nem jelent viszont meg (és előre láthatóan az első félévben nem is fog megjelenni) a villamos berendezések létesítésének és üzemeltetésének rendjét és eljárási szabályait jogszabályilag rendezni hivatott Villamos Biztonsági Szabályzat (VBSZ). Ennek műszaki vonatkozású szabályait ugyan a jogszabályok kiadásához szükséges tárcakörözésen sem vitatta senki, újra felmerült azonban az, hogy a Szabályzatot szét kellene választani a villamos művekre és az egyéb berendezésekre vonatkozó külön szabályzatokra, s vitatják azt is, hogy ebben kell-e rendezni azt a kérdést, hogy milyen beavatkozáshoz szükséges kioktatás, és mihez szakképzettség (jelenleg ez az MSZ 1585-ben is szerepel).

Tekintettel arra, hogy a 2001. évi CXII. törvény a szabványok kötelezőségét egyértelműen megszüntette, a felülvizsgálók joggal tették fel a kérdést, mire hivatkozhatnak? A tűzvédelmi és villámvédelmi felülvizsgálatokat és ezek gyakoriságát nem szabvány, hanem az OTSZ [a 35/1996 (XII.27.) BM rendelettel életbe léptetett Országos Tűzvédelmi Szabályzat] írja elő, ami változatlanul érvényes és kötelező. Sőt az ezek lebonyolítására vonatkozó MSZ 10900 és MSZ 274 szabványok teljes szövegét átvette a 2/2002 (I.23.) BM rendelet, tehát itt változás csupán annyi, hogy nem a szabvány, hanem a rendelet számára kell hivatkozni. A KLÉSZ [a 8/1981 (XII.27.) IPM rendelettel életbe léptetett Kommunális és Lakóépületek Érintésvédelmi Szabályzata] is hatályban van, tehát az ez alá tartozó létesítmények érintésvédelmi ellenőrzéseinél sincs változás. A többi létesítmény időszakos érintésvédelmi vizsgálatánál azonban nehezebb a helyzet, hiszen ezt csupán az MSZ 172-1 szabvány írta elő, ami most nem csak nem kötelező, de visszavonásra is került. Ennek ellenére – a VBSZ (Villamos Biztonsági Szabályzat) megjelenéséig, - csak ez lehet a hivatkozási alap. A szabatos hivatkozás tehát az lehet, hogy: "A legközelebbi érintésvédelmi szabványossági felülvizsgálat legkésőbbi időpontja az MSZ 172-1:1986 szerint..." Legfeljebb, aki nagyon óvatos, az hozzá teheti: "Ettől a létesítmény vezetője csak saját felelősségére térhet el!" A kérdés, mi ennek a jogi alapja?

Az 1993. évi XCIII (munkavédelmi) törvény azt mondja ki:

"Mvt. 18. § (1): Munkahely, *létesítmény*, technológia tervezése, kivitelezése, használatba vétele és *üzemeltetése*, továbbá munkaeszköz, anyag, energia, egyéni védőeszköz előállítása, gyártása, tárolása, mozgatása, szállítása, felhasználása, forgalmazása, importálása, üzemeltetése a munkavédelemre vonatkozó szabályokban meghatározott, *ezek hiányában a tudományos, technikai színvonal mellett elvárható követelmények*

megtartásával történhet."

"Mvt. 30. § Az energia-, cső- és közműhálózatnak biztonságosan üzemeltethetőnek, kezelhetőnek, karbantarthatónak és azonosíthatónak kell lennie, a villamos szerelvényeknek meg kell felelniük a biztonsági (érintésvédelmi, robbanásbiztonsági stb.) követelményeknek."

Mivel pedig a munkavédelemre vonatkozó szabályokban az érintésvédelmi felülvizsgálat követelményei nincsenek tételesen (részletesen) megadva, a szövegben szereplő " *technikai színvonal mellett elvárható követelmények*" alatt (ellenkezőjének bizonyításáig) a mindenkori legutolsó nemzeti szabvány előírásait kell érteni (függetlenül attól, hogy az hatályos-e vagy már visszavonták). Ennek nagyobb nyomatékául szolgálhat az, hogy az MSZ 2364 most megjelent magyarázatos kiadása M1 mellékletében ezt idézetben közli is. Az MSZ 2364 sorozat az európai dokumentum átvétele, ennek megfelelően sok kérdésben nem foglal állást, ezért a magyarázatos kiadás ezek jó részénél "magyarázatként" idézi a visszavont szabvány-előírásokat mint olyanokat, amik iránymutatásként szolgálhatnak.

A villamos energiáról szóló 2001. évi CX. tv. (VET) az idén január 1-jén hatályba lépett 109. § (1) bekezdése szerint: "A fogyasztó a fogyasztói berendezések üzemeltetése során

- a) nem veszélyeztetheti az életet, az egészséget, az üzem- és vagyonszabadságot,
- b) nem veszélyeztetheti és nem zavarhatja a villamosmű üzemét és más fogyasztók villamosenergia-vételezését."

Igaz, hogy a VET ugyancsak idén január 1-jén hatályba lépett 110. § (3) bekezdése szerint: "A villamosmű, a csatlakozó, összekötő és fogyasztói berendezés létesítésére, üzemeltetésére és megszüntetésére vonatkozó részletes műszaki-biztonsági szabályokat külön jogszabály állapítja meg." (Ez lenne a Villamos Biztonsági Szabályzat, de ez még nem jelent meg.)

3. A foglalkozási szabályok értelmezése

A Munkabizottság ülésén elhangzott a BTK (1978. évi IV. tv., Büntető törvénykönyv) ide vonatkozó szövege is:

"171. § (1): Aki foglalkozása szabályainak megszegésével más vagy mások életét, testi épségét vagy egészségét gondatlanságból közvetlen veszélynek teszi ki, vagy testi sértést okoz, vétséget követ el és egy évig terjedő szabadságvesztéssel, közérdekű munkával vagy pénzbüntetéssel büntetendő."

Bár elvben ez a törvénycikk nem a balesetekről hanem a veszélyeztetésről szól, tehát baleset bekövetkezése nélkül is alkalmazható lenne, a bírói gyakorlat azonban ezt azonban csupán balesetek bekövetkezésére korlátozza. (A 171.§ második bekezdése megtörtént baleset esetén annak következményeitől függően ennél szigorúbb büntetéseket ír elő.) Ugyanakkor viszont a bírói gyakorlat szerint "foglalkozási szabály" mindig van, ha nincs rá előírás, akkor a kialakult szakmai szokások, tankönyvi vagy szakirodalmi leírások irányadók.

Továbbra is "foglalkozási szabály"-nak tekinthető az MSZ 172-1:1986 1 M (1989) módosításnak az 5.3.9 szakaszhoz adott kiegészítése, amely szerint: "Az érintésvédelmi minősítő iratban az érintésvédelmet mindig az irat kiállítása idején érvényes szabványok szerint kell minősíteni. Korábbi szabványok szerint létesített – a vizsgálatkor érvényes szabványoknak meg nem felelő – berendezésben csupán a megjegyzésben szabad rögzíteni, hogy »a létesítéskor érvényes szabványoknak megfelelt, átalakítása nem kötelező.«" Tekintettel azonban arra, hogy a jelenleg érvényes MSZ 2364 szabványsorozat az MSZ 172-1 korábbi valamennyi előírását elfogadja, ahhoz képest csupán újabb választási lehetőségeket ad meg, ennek a szakasznak most kizárólag enyhítő értelmezése lehet.

Kádár Aba
az Érintésvédelmi Munkabizottság vezetője